

Ministerul Educației Naționale
Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba-Iulia
Facultatea de Istorie și Filologie

Teză de doctorat

Rezumat

Coordonator științific:
Prof. Univ. Dr. Constantin Cubleșan

Doctorand:
Roxana Forgaci (Peter)

Alba-Iulia
2013

Ministerul Educației Naționale
Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba-Iulia
Facultatea de Istorie și Filologie

Revista „Tribuna” (1957-1989). Studiu monografic

Rezumat

Coordonator Științific:
Prof. Univ. Dr. Constantin Cubleșan

Doctorand:
Roxana Forgaci (Peter)

Alba-Iulia
2013

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
CAP. I. REPERE ISTORICE ÎN EVOLUȚIA REVISTEI „TRIBUNA”.....	7
1. „Tribuna” clujeană, urmașa cotidianului sibian cu același nume.....	8
2. Prezentare generală a seriei noi a revistei „Tribuna”.....	15
3. Redactori și colaboratori ai revistei „Tribuna”.....	17
CAP. II. IDEOLOGIA TRIBUNISTĂ.....	20
CAP. III. REFLECTAREA FENOMENULUI CULTURAL ROMÂNESC	
ÎN REVISTA „TRIBUNA”.....	24
1. Poezie.....	26
2. Proză.....	36
3. Teorie, istorie și critică literară.....	46
3.1. Literatură română.....	46
3.2. Literatură străină.....	58
4. Cronică literară	63

4.1. Literatură română.....	65
4.2. Literatură străină.....	75
5. Folclor.....	78
6. Lingvistică.....	89
7. Teatru.....	97
8. Cinematografie.....	109
9. Arte plastice.....	120
10. Muzică.....	129
11. Publicistică.....	138
12. Articole aniversare și comemorative.....	148
13. Reportaje.....	157
14. Editorialistică.....	164
15. Articole pe teme politice.....	174
16. Știință.....	189
17. Învățământ.....	207
18. Sport.....	214
CONCLUZII.....	220
BIBLIOGRAFIE.....	224

Rezumat

Cuvinte-cheie: repere istorice, revistă de cultură, cenzură, editorialistică, tradiție, artă, ideologie, precursori, fenomen literar, context socio-politic, articole, știință, învățământ, teorie, istorie și critică literară, cronică literară.

Teza de față se încadrează într-un demers analitic de tip monografic privitor la seria nouă a săptămânalului de cultură „Tribuna”, apărută la Cluj-Napoca între 1957-1989. Ea s-a născut ca urmare a unei preocupări mai vechi pe care am avut-o în perioada studiilor universitare la nivel de licență și masterat pentru tematica vieții cultural-artistice din Ardeal, dar mai ales pentru cea a Clujului, văzut ca centru de formare și de emanație a nenumărate valori ale spiritului. Această alegere a avut deci ca punct de plecare un interes personal, dar ea a întărit convingerea pe care ne-am format-o în timp că revista în cauză este ilustrativă pentru întreaga sferă a vieții intelectuale clujene și transilvănene, constituind una dintre cele mai prestigioase publicații culturale la nivel național.

În altă ordine de idei, opțiunea pentru caracterul monografic al tezei de față s-a născut ca urmare a observației că o astfel de lucrare lipsește la ora actuală și că ea ar aduce o informație utilă și sistematică despre acest subiect, după părerea noastră insuficient studiat și discutat. De aceea, am decis să abordăm mai întâi din perspectivă monografică activitatea revistei „Tribuna”, pentru a lăsa apoi loc, în mod firesc, unor aprofundări ale acestei teme de cercetare atât de generoase.

Apoi, dată fiind istoria de mai bine de un veac a publicației care poartă acest nume, a trebuit să operăm o reducere, pentru a ne putea ocupa cum se cuvine de materialul respectiv și pentru a nu ajunge la un rezultat foarte diluat al analizei pe care o întreprindem în această lucrare. Am decis deci să ne concentrăm atenția asupra seriei noi a revistei „Tribuna”, cea apărută la Cluj, sub direcția lui Ioanichie Olteanu,

începând cu 10 februarie 1957, mergând cu analiza noastră până la numerele din decembrie 1989, moment de cotitură în evoluția acestui săptămânal de cultură.

Considerăm că trecerea a peste două decenii de la evenimentele din decembrie 1989 constituie un răgaz suficient pentru a avea o perspectivă detașată, obiectivă, asupra a ceea ce a însemnat viața culturală din România epocii comuniste. Plecăm de la premisa că nici în materie de cultură, nici în altă sferă a vieții sociale, nu se poate evolua fără o bună cunoaștere a valorilor trecutului, care devin astfel un fundament absolut necesar pentru orice nou proiect izvorât din mintea umană. Din această perspectivă, considerăm că a doua jumătate a secolului al XX-lea reprezintă o epocă aparte în istoria vieții culturale românești, deoarece în acești ani societatea românească în general și intelectualitatea în special s-au confruntat cu niște condiții de viață și de creație deosebite, impuse prin înseși schimbările socio-politice prin care trecea țara în vremea respectivă. Departe de a fi o perioadă de vid cultural, a doua jumătate a secolului al XX-lea a însemnat supraviețuirea culturii și a spiritualității poporului român în condiții vitrege, sub presiunea modelului sovietic care împingea către pierderea identității naționale românești și mai ales sub efectul constrângător al instituției cenzurii comuniste.

Având în vedere toate aceste aspecte enunțate mai sus, ne-am propus și credem că am reușit să evidențiem în lucrarea de față faptul că, în ciuda contextului socio-politic cu evidente accente ideologic-comuniste de la sfârșitul anilor '50, revista „Tribuna” își păstrează conținutul tematic înclinat cu precădere către subiecte extrase din viața culturală românească și din cea de peste hotare, evitând pericolul de a-și pierde din vedere idealul principal, acela de a constitui o platformă de expresie cultural-artistică la cel mai înalt nivel și de a aluneca spre statutul de simplă portavoce a sistemului ideologic-comunist. Lucrarea de față își propune să evidențieze numărul mare și varietatea subiectelor culturale și științifice abordate, personalitatea redactorilor și a colaboratorilor publicației respective, precum și liniile evolutive care pot fi observate în politica ei culturală, cu eventualele schimbări de atitudine sau, dimpotrivă, cu reafirmarea de-a lungul timpului a unor principii și direcții inițiale.

După părerea noastră, studiul monografic al revistei „Tribuna” în anii orânduirii comuniste dovedește faptul că prin discutarea unor subiecte artistice și culturale s-a putut crea un scut împotriva exagerărilor ideologizante ale vremii, un refugiu în fața acestora, un mijloc de a le tempera.

Practic, cunoașterea aprofundată a unor publicații de cultură precum cea de care ne ocupăm în lucrarea de față permite generațiilor noi de cercetători să înțeleagă mai bine maniera în care s-a produs supraviețuirea în plan cultural de-a lungul deceniilor 5-8 ale secolului al XX-lea, când intelectualii se confruntau în mod cert cu piedicile puse în calea lor de către cenzură, ca formă de acțiune a unui regim represiv. Îndrăznim chiar să afirmăm că, în fața unor astfel de piedici, oamenii de cultură români au găsit adesea forme subtile care să le permită să exprime în limbaj artistic convingeri care nu puteau fi enunțate ca atare, fiind considerate contrare ideologiei vremii și deci pasibile de represiune.

În capitolul întâi al tezei noastre, am trecut în revistă istoricul numelui „Tribunei”, arătând legăturile pe care seria nouă apărută sub direcția lui Ioanichie Olteanu le-a stabilit și întreținut cu „Tribuna” sibiană, scoasă și condusă de Slavici între 14 aprilie 1884 și 29 aprilie 1903, apoi cu celelalte două „Tribune”, cea arădeană, apărută timp de cincisprezece ani, între 1897 și 1912, și cea scoasă la Cluj sub direcția lui Ion Agârbiceanu, în perioada interbelică (1938-1940). Am arătat că, prin intermediul numelui lui Ioan Slavici, activitatea tribuniștilor se leagă de tradiția publicisticii culturale din secolul al XIX-lea din Transilvania, tradiție constituită în jurul unor publicații culturale care au marcat istoria literaturii române, precum „Gazeta de Transilvania”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Familia” lui Iosif Vulcan și „Telegraful român”. Considerăm că această înrudire este extrem de onorantă pentru săptămânalul de cultură clujean.

În același prim capitol, am realizat o prezentare generală a seriei noi a revistei „Tribuna”. Astfel, am trecut în revistă redactorii-șefi care au condus săptămânalul clujean de cultură în perioada de care ne-am ocupat: Ioanichie Olteanu, Dumitru Mircea, Dumitru Radu Popescu și Vasile Sălăjan. Am amintit, de asemenea,

principalii redactori și colaboratori ai revistei: Al. Căprariu, Miron Scorobete, Ion Lungu, Vasile Rebreanu, Ion Rahoveanu, Negoită Irimie, Mircea Vaida, Ion Manițiu, Dumitru Isac, Dan Rebreanu, Romulus Rusan, Constantin Cubleşan, Mircea Popa, Nicolae Dunăreanu, Radu Enescu, D. Ghișe, Ion Vlad, Ion Mărgineanu, academicianul Constantin Daicoviciu, Valeriu Bologa, Henri Jacquier, Ion Agârbiceanu, Tudor Arghezi, George Călinescu, Augustin Buzura, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Ioan Alexandru, Eugen Barbu, Tudor Vianu, Mircea Zăciu, Dumitru Micu, Ovid Crohmălniceanu, Domițian Cesereanu, Ion Vlad, Ion Pop, Adrian Marino, Liviu și Ioana Em. Petrescu, Marian Papahagi, Ioana Bot și alții.

Am dedicat capitolul al doilea al tezei noastre evidențierii liniei ideologice a publicației, prin analiza *Cuvântului de început*, editorialul primului număr al seriei noi, apărut sub semnătura colectivului de redacție, dar și a altor materiale sugestive din numărul inaugural. Am subliniat în acest capitol obiectivele principale ale „Tribunei”, care au fost urmărite constant pe parcursul celor trei decenii de care ne-am ocupat. Ea își propune să fie în egală măsură o publicație culturală și una de atitudine, o formatoare de gusturi și de opinii. Un alt obiectiv tribunist pe care l-am scos în evidență este depășirea statutului de revistă provincială, prin reflectarea vieții artistice și științifice din toate regiunile românești, inclusiv a producțiilor culturale ale minorităților naționale, la care se adaugă racordarea permanentă la viața cultural-artistică de peste hotare.

Capitolul al treilea al tezei noastre a fost dedicat reflectării fenomenului artistic românesc în seria nouă a revistei „Tribuna”. Amploarea dimensiunilor acestuia în raport cu capitolele anterioare se datorează exclusiv mării varietăți a formelor de manifestare a vieții cultural-artistice și științifice românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea, așa cum apare ea reflectată în rubricile și coloanele revistei „Tribuna”. Primele două subdiviziuni ale acestui capitol au fost consacrate poeziei și prozei, ca forme de manifestare principale ale creației literare. Studiul numerelor „Tribunei” apărute între februarie 1957 și decembrie 1989 au evidențiat interesul constant al colectivului de redacție pentru selectarea și promovarea creației literare

autentice, fie că e vorba despre scriitori deja consacrați, fie despre tinere condeie sau chiar debutanți. Operele publicate fragmentar, în foileton sau chiar integral în revistă au fost selectate pe criterii estetice, valorice, preponderente fiind cele aparținând spațiului literar românesc. Totuși, nu sunt neglijate în coloanele „Tribunei” nici creațiile unor scriitori ardeleni de limbă maghiară și nici traducerea din literatura universală.

În al treilea subcapitol ne-am ocupat de ramura disciplinară reprezentată de teoria, istoria și critica literară românească, așa cum este ea găzduită cu generozitate de paginile publicației clujene. Ea beneficiază de colaborarea unor personalități consacrate precum: Tudor Vianu, Perpessicius, Șerban Cioculescu, Mircea Zăciu, Eugen Simion, Constantin Ciopraga, Alexandru Piru, Ovidiu Papadima, Constantin Noica, Nicolae Balotă, Cornel Regman, Henri Jacquier, Dumitru Micu, Vasile Fancahe, Eugeniu Sperantia, Adrian Marino, Ion Vlad, Ion Pop, Liviu Petrescu, Marian Papahagi, Ioana Em. Petrescu, Nicolae Steinhardt, Ion Negoitescu, Liviu Rusu, Mircea Handoca, Lidia Bote, Nicolae Lascu și alții.

În subcapitolul dedicat cronicii de carte, ne-am văzut nevoiți, din pricina amplitudinii deosebite a materialului publicistic discutat și analizat, să operăm o selecție destul de strictă. Prin urmare, am decis să urmărim exclusiv preocuparea redactorilor și colaboratorilor tribuniști pentru recenziile aparițiilor de carte de literatură, atât română, cât și străină. Analiza exemplarelor selectate ne-a condus către necesitatea de a reliefa în mod deosebit profesionalismul cu care colectivul de redacție al revistei „Tribuna” a știut să acopere o piață a cărții extrem de vastă și variată și să-și țină în permanență la curent cititorii cu cele mai noi apariții editoriale, oferind grile de lectură foarte pertinente, importante în cultivarea gustului literar al publicului larg.

Colectivul de redacție al „Tribunei” a acordat spații largi studiilor de etnografie și folclorică, considerând creația populară drept una dintre componentele fundamentale ale spiritualității românești. Acest lucru ne-a obligat să acordăm o secțiune specială din teza noastră reflectării folclorului în paginile revistei clujene.

Am consacrat un subcapitol articolelor pe teme lingvistice publicate de-a lungul anilor în „Tribuna”. Cu această ocazie, am evidențiat colaborarea la revista clujeană a unor cercetători de prim rang din acest domeniu de activitate științifică, printre care îi amintim pe Henri Jacquier, Emil Petrovici, Ioan Pătruț, Dimitrie Macrea, Gavril Scridon, Gheorghe Bulgăr ori Iosif Pervain.

Subcapitolele dedicate teatrului și cinematografeiei au reflectat maniera în care redactorii și colaboratorii „Tribunei” au afirmat și dovedit rolul Clujului ca centru cultural-artistic de prim rang al țării, fără a neglija însă legăturile firești întreținute cu alte asemenea centre și mai ales cu bogata viață artistică a capitalei. Am avut în vedere marea varietate a textelor publicate în revista clujeană pe aceste teme: articole, cronici de teatru și film, interviuri cu mari personalități ale scenei teatrale și cinematografice românești și din străinătate. Am reliefat, de asemenea, spiritul critic și educativ al acestor texte publicate în revista „Tribuna”, care a urmărit permanent educarea gustului artistic al publicului său cititor.

Reflectarea preocupărilor tribuniștilor pentru artele plastice și pentru prezentarea creației autentice a constituit și ea nucleul unui subcapitol special. Am arătat aici că revista clujeană a găzduit o mare diversitate a formelor de manifestare a creației plastice, de la pictură și sculptură, până la actul creator popular, profund original, ilustrat spre exemplu prin demersul lui Stan Ioan Pătraș, părintele Cimitirului vesel de la Săpânța.

Subcapitole speciale ale lucrării noastre au fost apoi consacrate unor discipline precum: muzicologia, publicistica, știința, învățământul și sportul, ca ramuri ale cunoașterii umane. La acestea se adaugă analizele unor tipuri de texte jurnalistice, printre care se numără articolele aniversare și comemorative, reportajul, editorialul și articolele pe teme politice.

Varietatea tematic-disciplinară a materialelor oferite de seria nouă a revistei „Tribuna” dovedește dorința expresă a colectivului de redacție de a reflecta fidel viața cultural-artistică și științifică românească în toate ramurile și formele ei de manifestare.

Desigur, nu am putut face abstracție în cercetarea noastră de fenomenul intruziunii politicului, mai precis al ideologiei socialist-comuniste în toate sferile de activitate reflectate în materialele publicate în săptămânalul „Tribuna” între februarie 1957 și decembrie 1989. Din această perspectivă, am încercat să reliefaș modalitatea prin care colectivul de redacție a reușit să păstreze linia ideologică tradițională a revistei, care este aceea a promovării valorilor cultural-artistice și științifice autentice, atenuând influențele politice ale momentului, manifestate prin fenomenul cenzurii și cel al propagandei de partid. Mai mult, am încercat să abordăm o atitudine detașată și obiectivă în procesul analizării articolelor pe teme politice, considerând că ele constituie adevărate radiografii ale evoluției societății românești în deceniile șase - opt, fără de care înțelegerea condiției intelectualilor în general și a artiștilor în special nu ar fi posibilă.

Cu titlu de concluzie, afirmăm că revista „Tribuna” își găsește locul firesc printre celelalte publicații culturale românești contemporane ei, oferind cititorilor săi, de-a lungul celor peste trei decenii, materiale variate, de o certă valoare cultural-științifică, care au putut constitui o alternativă la degradarea tot mai accentuată a valorilor autentice ce s-a produs în anii comunismului. Se cuvine să facem aici observația că revistele de cultură, printre care se numără la loc de cinste „Tribuna” clujeană, au reprezentat adevărate oaze la nivelul societății comuniste, care au permis intelectualilor de certă valoare să se manifeste spiritual și artistic, ocolind de multe ori, prin apelul la subterfugii de ordin cultural, condiționările impuse de aparatul de cenzură politică. Din acest punct de vedere, concluzionăm că publicația clujeană a impus și a respectat în tot acest răstimp standarde înalte de calitate, construindu-și o identitate discursivă și culturală proprie în arealul comunicării publice din România celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. Acest lucru s-a datorat, desigur, în cea mai mare măsură redactorilor permanenți pe care i-a avut, dar și colaboratorilor mai mult sau mai puțin ocazionali pe care colectivul de conducere a revistei a știut să și-i atragă.

De asemenea, trebuie să remarcăm echilibrul pe care colectivul de redacție tribunist a știut să-l păstreze de-a lungul timpului între dezideratul exprimării specificului transilvănean, pe de o parte, și tendința firească de a se integra în ceea ce s-ar putea numi „fenomenul cultural românesc”, pe de altă parte. Altfel spus, activitatea tribuniștilor s-a dovedit, pe tot parcursul celor trei decenii avute în vedere, purtătoare a unei duble pecetei culturale: românească și ardelenescă în egală măsură, criteriul fundamental după care ea s-a orientat în timp fiind valoarea estetică.

Prin urmare, considerăm că un demers precum cel pe care îl întreprindem în spațiul acestei lucrări nu este doar interesant, ci și necesar. El devine actul de căutare a rădăcinilor culturale ale unei generații care dorește să se legitimeze și să se afirme raportându-se, inevitabil, la trecutul său, pentru a afla ce și cât îi datorează acestuia, ilustrându-i specificul, realitățile social-politice și cultural-artistice și mai ales valorile.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

- Tribuna*, anul I, nr. 1 din 10 februarie 1957 – anul XXXIII, nr. 51 (1722) din 21 decembrie 1989;
- *** *Cuvânt de început*, în „*Tribuna*”, anul I, nr. 1 din 10 februarie 1957, p. 1;
- *** *Tribuna – 90*, în „*Tribuna*”, anul XVIII, nr. 17 (905) din 25 aprilie 1974, p. 1;
- Agârbiceanu**, Ion, *La apariția „Tribunei”*, în „*Tribuna*”, anul I, nr. 1 din 10 februarie 1957, p. 4, o. c.;
- Antonescu**, Nae, *Idealul „Tribunei” a treia*, („*Tribuna – 100*”), în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 7 (1417) din 16 februarie 1984, p. 3;
- Cucerzan**, Eugen S., *Eminescu la „Tribuna”*, în „*Tribuna*”, anul XXVI, nr. 9 (1315) din 4 martie 1982, p. 2 ;
- Cordoș**, Gheorghe, *Presa străină în „Tribuna”* („*Tribuna – 100*”), în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 13 (1423) din 29 martie 1984, p. 6;
- Goga**, Silvia, *G. Bogdan-Duică și „Tribuna”*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 4;
- Iercoșan**, Sara, *Junimismul „Tribunei”*, („*Tribuna – 100*”), în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 9 (1419) din 1 martie 1984, p. 3;
- Lungu**, Ion, *A fi „tribunist”*, în „*Tribuna*”, anul XXI, nr. 6 (1051) din 10 februarie 1977, p. 2;
- Lungu**, Ion, *La douăzeci și cinci de ani de la apariție*, în „*Tribuna*”, anul XXVI, nr. 6 (1313) din 11 februarie 1982, p. 1;
- Lungu**, Ion, *Amintiri de la „Tribuna nouă”*, („*Tribuna – 100*”), în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 8 (1418) din 23 februarie 1984, p. 3;
- Maior**, Liviu, *„Tribuna” și opinia publică europeană*, în „*Tribuna*”, anul XVIII, nr. 16 (904) din 18 aprilie 1974, p. 5;
- Micu**, Dumitru, *„Tribune” clujene*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 4, o. c.;
- Muthu**, Mircea, *„Tribuna” culturală – 1939*, în „*Tribuna*”, anul XVIII, nr. 17 (905) din 25 aprilie 1974, p. 5, o. c.;
- Oarcăsu**, Ion, *Acțiunea critică*, („*Tribuna – 100*”), în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 14 (1424) din 5 aprilie 1984, p. 3;
- Papadima**, Ovidiu, *„Tribuna” de ieri și de azi*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 3, o. c.;
- Pascu**, Ștefan, *Tribună luptătoare pentru drepturi, dreptate, progres, și libertate*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 4;
- Pascu**, Ștefan, *„Tribuna” și tribuniștii*, în „*Tribuna*”, anul XX, nr. 8 (1000) din 19 februarie 1976, p. 1;

- Pascu, Ștefan**, „*Tribuna*” și tribuniștii de ieri, „*Tribuna*” și tribuniștii de azi, în „*Tribuna*”, anul XXVIII, nr. 17 (1427) din 26 aprilie 1984, p. 4;
- Popa, Mircea**, *Tradiția „Tribunei”*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 5, o. c.;
- Popescu, Titu**, *Articolul program al „Tribunei”*, în „*Tribuna*”, anul XIII, nr. 17 (639) din 24 aprilie 1969, p. 2.

BIBLIOGRAFIE CRITICĂ

- Agnès, Y.**, *Introducere în jurnalism*, , traducere din limba franceză de O. Nimigean, Iași, Editura Polirom, seria „Collegium”, 2011;
- Albert, P.**, *La presse*, 8e édition, Paris, PUF, coll. « Que sais-je ? », 1968;
- Albert, P.**, *Istoria presei*, Iași, Institutul European, traducere de I. M. Sile, 2002;
- Andrews, P.**, *Jurnalismul sportiv. O introducere*, Iași, Ed. Polirom, 2006;
- Antip, Constantin**, *Istoria presei românești*, București, Academia „Ștefan Gheorghiu”, 1979;
- Antip, Constantin**, *Contribuții la istoria presei române*, București, Uniunea Ziariștilor din RPR, 1964;
- Alexandrescu, Emil**, *Introducere în literatura română*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, R.A., 2007;
- Avram, Alexandru; Crișan, Vasile**, *Ghid de oraș. Sibiu*, București, Ed. Sport-Turism, 1983;
- Avram, Mioara; Iordan, Iorgu** (coord.), *Istoria lingvisticii românești*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978;
- Balle, F.**, (coord.), *Dicționar de media Larousse*, București, Ed. Univers Enciclopedic, 2005;
- Bărnăuțiu, Simion**, *Istoria filozofiei*, ediție princeps după manuscris, I. Chindriș (coord.), București, Ed. România Press, vol. I, 2000 ; vol. II, 2002, *Cuvânt înainte* de M. T. Racovițan (la vol. I);
- Bège, J.-F.**, *Manuel de la rédaction. Les techniques journalistiques de base*, Paris, CFPJ, 2007;
- Bénard, S.**, *Les mots de la presse écrite*, Paris, Ed. Belin, 2002;
- Bertrand, C.-J.**, *O introducere în presa scrisă și vorbită*, Iași, Ed. Polirom, traducere coordonată de M. Lazăr, 2001;
- Boucher, J.-D.**, *Le reportage écrit*, Paris, CFPJ, 1995 ;
- Brătianu, T.**, *Scriitura și genurile presei*, Constanța, Ed. Fundației „Andrei Șaguna”, 2003;
- Bucur, Marin**, *Personalitatea și personalitățile „Tribunei”*, in „Contemporanul”, din numărul 18 din 27 aprilie 1984;
- Bulei, Ion**, *O istorie a românilor*, ediția a V-a, București, Ed. Meronia, 2012;
- Bulei, Ion**, *Brève histoire de la Roumanie*, ediția a II-a, București, Ed. Meronia, 2013;
- Burcea, Mihai; Bosomitu, Ștefan**, *Spectrele lui Dej. Incursiuni în biografia și regimul unui dictator*, București, Ed. Polirom, 2012;
- Capelle, M.**, *Ghidul jurnalistului*, București, Ed. Carro, adaptare de M. Lazăr, 1994;
- Cernicova, M.**, *Interviul, un dialog specializat*, Timișoara, Ed. Augusta, 1997;
- Cesereanu, Ruxandra** (coord.), *Curente și tendințe în jurnalismul contemporan*, Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2003;

- Charaudeau, P.** (dir.), *La presse: Produit, Production, Réception*, Paris, Didier Érudition, 1988;
- Coman, Din culisele celei de-a patra Puteri**, București, Ed. Carro, 1996;
- Coman, M.**, (coord.), *Manual de jurnalism*, vol. I, Iași, Ed. Polirom, 1997;
- Coman, M.**, (coord.), *Manual de jurnalism*, vol. II, Iași, Ed. Polirom, 1999;
- Coman, M.**, *Introducere în sistemul mass-media*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium”, 2004;
- Coman, M.**, (coord.), *Manual de jurnalism. Tehnici fundamentale de redactare*, vol. I-II, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium”, 2009, pp. 196-218;
- Constantinescu-Iași, P.** (coord.), *Istoria României*, vol. III [Feudalismul dezvoltat în secolul al XVII-lea și la începutul secolului al XVIII-lea. Destrămarea feudalismului și formarea relațiilor capitaliste], București, Ed. Academiei Republicii Populare Române, 1964;
- Constantinescu-Iași, P.** (coord.), *Istoria României*, vol. IV [Formarea și consolidarea orânduirii capitaliste (1848-1878)], București, Ed. Academiei Republicii Populare Române, 1964;
- Crețu, Ioana**, *Stilistica presei/Stilmerkmale der Presse*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2004;
- Crețu, Ioana**, *Structurile limbajului jurnalistic*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2010;
- Cristache, Nicolae**, *Un erou blestemat – Ceaușescu în toată mărșă și sminteala sa*, București, Ed. Enciclopedia, 2012;
- Danciu, Maxim I.**, *Mass-media, comunicare și societate*, Cluj-Napoca, Ed. Tribuna, 2003;
- Danciu, Maxim I.** (coord.), *Tribuna 120 studii*, Cluj-Napoca, Ed. Tribuna, 2005;
- Danciu, Maxim I.**, *Mass-media. Modernitate, postmodernitate, globalizare*, Cluj-Napoca, Ed. Tribuna, 2003;
- De Broucker, J.**, *Pratique de l'information et écritures journalistiques*, Paris, CFPJ, 1995 ;
- De Burg, H.** (coord.), *Jurnalismul de investigație. Context și practică*, Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2006;
- DeFleur, M. L.; Ball-Rokeach**, *Teorii ale comunicării de masă*, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium.Media”, traducere de D. Harabagiu și C. Harabagiu, 1999;
- *** *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1979;
- Diaconu, B.**, *Etica jurnalismului de investigație. Că de n-ar fi fost, nu s-ar fi povestit*, in „Revista 22” nr. 853 din 11-17 iulie 2006, pp. 12-13.
- Drăgan, I.**, *Paradigme ale comunicării de masă*, București, Ed. Șansa, 1996;

- Dumitrescu**, Nicoleta, **Manea**; Mihai; **Niță**, Cristian; **Pascu**, Adrian; **Trandafir**, Aurel, **Trandafir**, Mădălina, *Istoria României*, București, ed. Humanitas Educațional, 1999;
- Ferenczi**, T., *Le journalisme*, 2e édition mise à jour, Paris, PUF, coll. « Que sais-je ? », 2007;
- Fidler**, R., *Mediamorphosis. Să înțelegem noile media*, Cluj, Ed. Idea Design &Print, 2004;
- Finger**, S; **Moatti**, M., *L'effet-médias. Pour une sociologie critique de l'information*, Paris, L'Harmattan, 2010;
- Florea**, Ligia Stela, *L'interview, comme construction d'une image publique*, in „Revue roumaine de linguistique”, tome LIII, n° 3, pp. 281-301;
- Florea**, Ligia Stela (coord.), *Gen, text și discurs jurnalistic. Tipologia și dinamica genurilor în presa română și franceză*, București, Ed. Tritonic Academic Books, col. Comunicare Media, 2011;
- Gaillard**, Philippe, *Technique du journalisme*, 7e édition corrigée, Paris, PUF, coll. « Que sais-je ? », 1971;
- Gaillard**, Philippe, *Tehnica jurnalismului*, București, Ed. Științifică, traducere de Al. Ilieș Câmpeanu, 2000;
- Giurescu**, Dinu C., *Istoria ilustrată a românilor*, București, Ed. Sport-Turism, 1981;
- Grosu**, C., **Avram**, L., *Jurnalismul de investigație*, Iași, Ed. Polirom, 2004;
- Hangiu**, Ion, *Dicționar al presei literare românești (1790-1982)*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1987;
- Harcup**, T., *Elemente de stil. Redactarea unui reportaj*, in **Keeble**, R. (coord.), *Presa scrisă. O introducere critică*, Iași, Editura Polirom, seria „Collegium.Media”, traducere de O. Dan, 2009;
- Hartley**, J., *Discursul știrilor*, Iași, Ed. Polirom, 1999;
- Iliescu**, Adriana, *Revistele literare la sfârșitul secolului al XIX-lea*, București, Ed. Minerva, 1972;
- Ionică**, L., *Interviul de televiziune*, in **Coman**, M., (coord.), *Manual de jurnalism. Tehnici fundamentale de redactare*, vol. II, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium”, 2009, pp. 196-218;
- Keeble**, R. (coord.), *Presa scrisă. O introducere critică*, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium.Media”, traducere de O. Dan, 2009;
- Kunczik**, M., **Zipfer**, A., *Introducere în știința publicisticii și a comunicării*, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 1998;
- Lovinescu**, E., *Istoria literaturii contemporane* (vol. I, II, III), București, Ed. Minerva, 1981;
- Lungu**, Ioan; **Oarcăsu**, Ion, „*Tribuna*” – ideal politic și cultural, in „*Tribuna*”. 120 de studii, ediție îngrijită de I. Maxim Danciu, Cluj-Napoca, Editura „Tribuna”, 2004;

- Martin-Lagardette**, J.-L., *Le guide de l'écriture journalistique*, Paris, La Découverte, coll. « Guides », 2003;
- Matei-Săvulescu**, A., *Genurile presei*, Pitești, Ed. „Independența Economică”, 2001;
- Mc Luhan**, M., *Pour comprendre les médias*, Paris, Mame/Seuil, 1968 ;
- Mogoș**, Andreea; **Danciu**, Ion Maxim, *Editorialul*, in **Florea**, Ligia Stela (coord.), *Gen, text și discurs jurnalistic. Tipologia și dinamica genurilor în presa română și franceză*, București, Ed. Tritonic Academic Books, col. Comunicare Media, 2011;
- Montant**, H., *L'interview écrite et le portrait*, Paris, CFPJ, 1995 ;
- Mouriquand**, J., *L'écriture journalistique*, 3e édition mise à jour, Paris, PUF, coll. « Que sais-je ? », 2005;
- Mureșan**, M., *Stilul/limbajul jurnalistic și funcția fatică a limbii*, Cluj-Napoca, Ed. Digital Data, 2008;
- Negrilă**, Iulian, *Istoria presei*, Arad, Ed. Multimedia, 1997;
- Negrilă**, Iulian, *Literatura română contemporană*, Arad, Ed. Multimedia Internațional, 1998;
- Păcurariu**, Dim. (coord.), *Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente*, Ed. Univers, București, 1979;
- Petcu**, Marian, *Putere și cultură. O istorie a cenzurii*, Cuvânt înainte de Mihai Coman, Iași, Ed. Polirom, Seria Collegium;
- Petcu**, Marian, *Istoria presei române: antologie*, București, Ed. Tritonic, 2002;
- Petcu**, Marian, *Cenzura în spațiul cultural românesc*, București, Ed. Comunicare.ro, 2005;
- Petcu**, Marian, *Istoria jurnalismului și a publicității în România*, Iași/București, Ed. Polirom, 2007, Seria Collegium;
- Petraș**, Irina, *Literatură română contemporană*, București, Ed. Ideea europeană, 2008;
- (Acad.) **Philippide**, Alexandru (coord.), *Istoria literaturii române*, vol. III (*Epoca marilor clasici*), Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973;
- Pop**, D., *Mass-media și politica. Teorii, structuri, politici*, Iași, Ed. Institutul European, 2000;
- Pop**, D. (antologie coord. de), *Mass-media și democrația*, Iași, Ed. Polirom, 2001;
- Pop**, D., *Introducere în teoria media*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 2002;
- Popa**, D., *Textul jurnalistic – genuri și specii*, Iași, Ed. Universității „A. I. Cuza”, 2002;
- Popa**, D., *Mass-media, astăzi*, Iași, Ed. Institutul European, 2002;
- Popa**, Marian, *Dicționar de literatură română contemporană*, ediția a II-a, revizuită și adăugită, București, Ed. Albatros, 1977;
- Popescu**, C. F., *Practica jurnalismului de informare. Principii, reguli, provocări*, Sibiu, Ed. Universității „Lucian Blaga”, 1999;

- Popescu, C. F.**, *Dicționar explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate*, București, Ed. Tritonic, 2002;
- Popescu, C. F.**, *Manual de jurnalism*, vol. I: *Redactarea textului jurnalistic. Genurile redacționale*, București, Ed. Tritonic, 2003;
- Preda, Sorin**, *Jurnalismul cultural și de opinie*, Iași, Ed. Polirom, 2006;
- Preda, Sorin**, *Tehnici de redactare în preda scrisă*, Iași, Ed. Polirom, 2006;
- Racovițan, Mihai-Teodor**, *Cuvânt înainte la S. Bărnăuțiu, Istoria filosofiei*, ediție princeps după manuscris, I. Chindriș (coord.), București, Ed. România Press, vol. I, 2000;
- Rad, Ilie**, *Stilistică și mass-media*, Cluj-Napoca, Ed. Excelsior, 1999;
- Rad, Ilie** (coordonator), *Limba de lemn în presă*, București, Ed. Tritonic, 2009;
- Randall, D.**, *Jurnalismul universal. Ghid practic pentru presa scrisă*, ediția a doua, Iași, Ed. Polirom, traducere de A. B. Ulmanu și M. Andriescu;
- Ringoot, R., Utard, J.-M.** (coord.), *Les genres journalistiques. Savoirs et savoir-faire*, Paris, Ed. L'Harmattan, 2009;
- Roșca, Luminița**, *Producția textului jurnalistic*, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium. Media”, 2004;
- Roșca, Luminița**, *Mecanisme ale propagandei în discursul de informare. Presa românească în perioada 1985-1995*, Iași, Ed. Polirom, col. „Media. Studii și eseuri”, 2006;
- Roșca, Luminița**, *Reportajul*, in **Coman, M.**, (coord.), *Manual de jurnalism. Tehnici fundamentale de redactare*, vol. I-II, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium”, 2009, pp. 9-52;
- Roventă-Frumușani, Daniela**, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Ed. Tritonic, 2005;
- Rusu-Păsărin, G.**, *Interviul, recurs la memoria culturală*, București, Ed. Tritonic, 2010;
- Ruști, D.**, *Presa culturală. Specii, tehnici compoziționale și de redactare*, București, Ed. Fundației PRO, 2002;
- Sălcudean, Minodora**, *Tudor Arghezi. Discursul polemic*, Ed. Institutul European, Iași, 2009;
- Ștefănescu, Alex.** (coord.), *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)*, București, Ed. Mașina de scris, 2005;
- Taylor, J.**, *Redactarea unui reportaj bun. Tipologia reportajului*, in **Keeble, R.** (coord.), *Presa scrisă. O introducere critică*, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium. Media”, traducere de O. Dan, 2009;
- Thoveron, G.**, *Istoria mijloacelor de comunicare*, Iași, Ed. Institutul European, traducere de M. Zbarcea, 2003;
- Van Cuilenburg, J. J., Noomen, G. W., Scholten, O.**, *Știința comunicării*, București, Ed. Humanitas, 1998;

- Vișinescu, Victor**, *Valori lexicale și stilistice în publicistica românească*, București, Albatros, 1981;
- Vișinescu, Victor**, *O istorie a presei române*, București, Ed. Victor, 2000;
- Vișinescu, Victor**, *Jurnalism contemporan: introducere în presa scrisă*, București, Ed. Victor, 2002;
- Vișinescu, Victor**, *Stilistica presei: introducere în receptarea discursului mediatic*, București, Ed. Victor, 2003.
- Vlad, T.**, *Interviul de la Platon la Playboy*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1997;
- Wheeler, S.**, *Tehnici de interviu – așa da, așa nu*, in **Keeble, R.** (coord.), *Presa scrisă. O introducere critică*, Iași, Ed. Polirom, seria „Collegium.Media”, traducere de O. Dan, 2009;
- Zelizer, B.**, *Despre jurnalism la modul serios*, Iași, Ed. Polirom, traducere de R. Radu, 2007.

SITE-OGRAFIE

<http://www.revistatribuna.ro> (accesat la data de 13 decembrie 2012);

<http://www.fericiticeiprignoni.net/vasile-voiculescu/1462-inchisorile-lui-vasile-voiculescu> (accesat la data de 17 decembrie 2012);

<http://www.fav.ro/ro/portofoliu/documentar/107-dragus-2x40.html>
(accesat la data de 21 noiembrie 2012);

70 Victor Iancu, Caiet biobibliografic aniversar realizat în 2006 sub îngrijirea Bibliotecii „Petre Dulfu” din Baia Mare -
http://www.bibliotecamm.ro/caiete/iancu_victor.pdf
(accesat la data de 3 noiembrie 2012);

Valeriu Râpeanu, *Istoria presei românești*, curs universitar, Facultatea de Filozofie-Jurnalism a Universității „Spiru Haret” -
<http://studentpenet.ro/wp-content/uploads/1142/istoria%20presei%20romane%20sti%202.pdf>
(accesat la data de 7 decembrie 2012);

<http://www.tnb.ro/index.php?page=istoric-tnb> (consultat la data de 24 noiembrie 2012).